

Inhoud

Drieluik met Dora	
Postbode	9
Het viswijf	28
Ondergedoken	52
Pianoles	73
Margot met bril	79
Beer is terug	91
De verwarmingsmonteur	103
De Vrouwe Jacoba	123
Marlene	137
Briefkaarten uit Foulksmills	165
Het hondje van Veronica Lake	187
Een Haagse jongen	205
De laatste vraag	221

Drieluik met Dora

Postbode

De bel ging. Het was een uur of elf. Dora stond in haar peignoir in haar droomkeuken. Ze stond hier al een poosje, maar ze wilde eigenlijk niets. Behalve misschien weer terug naar bed, met alle dekens over haar hoofd.

Een paar uur eerder op deze grauwe winterochtend was Nils humeurig vertrokken omdat zij niets had kunnen verzinnen dat hem een erectie bezorgde. Ze was er nog te slaperig voor geweest.

‘Heb je gisteravond toch weer te veel gezopen,’ snauwde hij haar toe. Zwakjes had zij geantwoord, zo zacht dat hij het niet kon horen, want hij was al bijna de slaapkamer uit: ‘Bij sommige mannen gaat het ook gewoon vanzelf.’

Hij had het toch gehoord. Hij kwam er zelfs voor terug, boog zich over haar heen en schreeuwde: ‘Niet met een kouwe koe.’

Ze wist al langer dan vandaag dat het niet zo goed ging, met haar en Nils. Maar ze had niet geleerd, zoals talrijke mensen in haar omgeving klaarblijkelijk wel, hoe men een uitgeblust huwelijk nog tot de dood erop volgt in stand houdt.

Haar dag was bedorven. Ze had geprobeerd van welke kant ze haar huwelijk het beste kon beschouwen. Dacht

ze terug aan hoe het vroeger was geweest, dan begreep ze dat veel was verloren, zo niet alles. Dacht ze vooruit, aan hoe het moest worden, de volgende twintig jaar, dan zag het er pas echt wurgend uit. Nils kon niets meer van haar verdragen. Als hij niet kwaad was over haar drankgebruik, dan minachtte hij haar omdat ze te veel rookte, en als ze de sigaretten met veel moeite had afgezworen, dan vond hij dat ze te veel vrat. Haar gewicht en omvang mocht ze weleens halveren, had hij haar zondagavond toegebeten, hij ging er nota bene tegen opzien naast zo'n mastodont in bed te schuiven, hij keek liever naar het laatste tv-journaal, met die leuke Pia Dijkstra.

'Zal ik dan spelen dat ik Pia Dijkstra ben, die het nieuws voorleest en dat jij dan als inbreker vermomd de studio binnensluipt en mij van achteren bespringt...?'

Hoe diep kon een mens zinken?

'Hm,' had Nils gezegd, 'van achteren, hm, dat zou nog gaan, met niet te veel licht erbij dan. Zeg, jij kunt haar stem toch wel een beetje nadoen, hè?'

Waarom was ze, meer dan een kwarteeuw geleden, toen ze trouwde met Nils, van ganser harte gestopt met haar kwakkelende loopbaan in het theater? Om beter voor haar man te kunnen zorgen? Ze speelde de laatste jaren meer en beter toneel dan ze op de planken had gedaan.

De bel ging nog eens, niet opdringerig maar heel decent.

Dora keek door de luxaflex, oei, een boeman stond voor de deur. Ze rilde ervan, maar het was de postbode, met een bivakmuts op.

Ze bestudeerde hem door de spleetjes van de zonwering, ze nam hem van top tot teen op, meer uit gewoonte dan uit veiligheidsoverwegingen. Ze kon aan de verleiding van een pakje toch geen weerstand bieden, daarom ging ze de deur hoe dan ook opendoen. Al zou het de laatste daad van haar leven zijn, al was ze nog in haar smoezelige peignoir. In de gang stelde ze zich voor hoe de dikke roodgekuifde postbode haar met een schot hagel in de onderbuik zou vloeren, hoe hij haar met zijn voet opzij zou schuiven, hoe hij vloekend voor de lege brandkast zou staan en uit woede haar dus alsnog verkrachten. Dan bloedde ze langzaam leeg op het marmer. Ze trok de zware buitendeur open en lachte zo breed als ze kon tegen de besteller, als om zich voor haar fantasieën te verontschuldigen.

In zijn armen hield hij een kolossaal pak.

‘Goedemorgen,’ zei hij, terwijl hij met ronddraaiende bewegingen van zijn hoofd eerst zijn neus, toen zijn lippen, vervolgens zijn tong en ten slotte zijn kin uit de opening van de bivakmuts wrong, ‘ziezo, nogmaals een goedemorgen mevrouw, dit is een stevig pakket, dat ga ik even netjes voor u hier op dit nachtkastje zetten. O foei, dit is natuurlijk helemaal geen nachtkastje. Hoe komt een nachtkastje hier terecht? Het is uit de grote slaapkamer naar beneden gedold. Omdat dit kastje wat meer van de wereld wil zien dan alleen maar het rampetampen in bed. Seks, seks en nog eens seks, iets anders hoor je en zie je niet meer.’

Kon deze postbode, net als Nils, ook nergens anders meer over praten? Of had hij gewoon een slokje te veel

genomen tegen de kou? Dat kon ze begrijpen. Terwijl hij sprak, wasemde haar de vertrouwde maar ook onheilspellende geur tegemoet van drank op een lege maag.

‘Wat is het koud, hè?’ riep Dora en trok haar gewaad vaster om zich heen.

De postbode ging zonder zich aan haar te storen zwaar ademend zijn gang. Hij stond in de hal met zijn rug naar haar toe en torste het pakket onder een arm. Met zijn andere hand rommelde hij in de binnenzak van de donkerblauwe parka waarin zijn gestalte zat verpakt.

Dora schoof snel naar voren, zodat ze langszij van hem kwam. Hij moest niet uit een binnenzak onverhoeds een Walther PPK te voorschijn halen. Ze moest op alles bedacht zijn.

Terwijl hij langdurig alle zakken doorzocht, keek hij door de glazen deuren de lange, betegelde gang in waar aan het einde haar heldere, blauw en wit betegelde keukens oplichtte. Hij tuurde er verlangend naar, als een matroos naar de wal. Verkleumde postbodes mochten niet in warme keukens aanleggen, dan kwam er van de bestellingen niets meer terecht. Dora had nog nooit een postbode bij zich durven uitnodigen, stel je voor dat er een nors neen zou klinken, alsof ze iets oneerbaars voorhad met haar onschuldige invitatie voor een kopje koffie of een mok soep. Melkboeren stonden erom bekend dat ze aan de deur niets weigerden. De melkboer had zich een reputatie verworven van straatkonijn. Hem uitnodigen voor koffie of soep stond gelijk aan het openlijk toegeven aan een verlangen naar ontucht. In deze

buurt gebeurde het niet. Maar met postbodes misschien wel, omdat het genus nog onverdacht was. Waarom ging deze postbode niet weg? Ze stond te trappelen om het pakket te openen.

Misschien was het een kerstzending, dat zou mooi zijn. Bijvoorbeeld uit Noorwegen, een gerookte zalm of een stuk rendier, van welke goede gaven ze dan vanavond al een verrassend souper zou kunnen bereiden om Nils weer in een milde stemming te brengen. Zelf at zij liever geen vlees. Zij hield van onschuldige zoetigheden, zoals bonbons en taartjes. Haar Nils had daarentegen geen enkele moeite met het verslinden van enig medeschepsel.

De postbode draaide zich ineens om. 'Mooi huis is dit,' zei hij waarderend, een beetje plechtig zelfs. 'Ik mag zulke huizen graag. Het zijn net grote, uitgestorven dieren. Niet meer van deze tijd.'

'Och...,' mompelde Dora. Ze wist niet wat ze hier eens op zou antwoorden. Maar wat maakte het uit, de man had een zachte, vriendelijke stem, het gezicht van een treurige speelgoedbeer. Het gaf geen pas, maar het was een postbode om te knuffelen.

Hij boog zich naar haar toe en keek haar in de ogen. Iemand die smeekt om begrip. Hij had helder oogwit en kastanjebruine irissen met een gouden gloed, zijn wimpers krulden en waren heel licht, goudachtig gekleurd, als bij een zwijntje. Zijn kaken bewogen voortdurend, ook als hij zweeg. De bewegingen gingen gepaard aan het geluid van een minieme beitel op kleine stenen. Dora liet haar laatste restje wantrouwen varen,

een klappertandend tam zwijn trok geen mauser.

‘Kopje koffie? Soep heb ik ook.’

‘Ha!’ riep de postbode, ‘dan kan ik eindelijk de mooie keuken even zien.’

‘Nou en of, het is een heerlijke keuken, geniet u er maar naar hartelust van.’

Omdat hij haar onverwachts met een krachtige hand bij de elleboog greep, vroeg ze zich af of ze te ver was gegaan met haar opmerking, waarmee ze overigens niets ongewoons had bedoeld, ze had niets willen suggereren, of wel? Wat moest de man eigenlijk wel van haar denken?

‘Ik bedoel...’ begon ze haastig.

‘Maar ik bedoel,’ onderbrak hij haar luid, ‘eerst het werk, dan het meisje!’ Hij drong zich langs haar heen terug naar de voordeur, die dicht was. Had hij die achter zich dichtgedaan of had zij de deur zelf gesloten vanwege de kou?

Hij had zich weer naar haar toe gekeerd. Hij leunde met zijn rug tegen de deur en overhandigde haar het pakket.

Hij zei: ‘Dit is één. Wees zo lief om het even zelf op het nachtkastje te zetten, mevrouw. Maar dan zijn we er nog niet. Er is nog een pakje voor u bij en dat is wel zo schitterend dat ik het bij me heb gestoken om het niet in de grote hoop verloren te laten gaan. Maar het is dus anders: ik dacht, ik hoopte dat ik het bij me had gestoken. Dit pakje had dat wel verdiend. Enfin, niets aan te doen en hopelijk nog niets verloren, ik zal het hebben neergelegd op een apart, warm en veilig plekje

in de wagen. Ik ga het halen en zeg dan gelijk even tegen mijn maatje dat hij...'

'Meteen!' riep Dora. 'Niet gelijk. Metéén. Hoewel, in dit geval kan gelijk misschien toch?'

'Wat het ook is, ik ben zo weerom,' zei de postbode, opgewekter ineens, 'ja, ik heb er echt zin in.'

Hij liet de voordeur ditmaal openstaan. Zij keek hem na, hoe hij wegliep, een beetje slungelig maar ook soepel, als een beer. Ze vond dat hij ook wel wat op een kerstman leek, al was hij misschien een boef. Of zat zij weer van alles te verzinnen om een beetje avontuur in haar saaie leventje te blazen?

Als kind had zij stug en stijf volgehouden dat zij de kerstman in het Haagse Bos had zien lopen, met over zijn ene schouder een dennenboom en over de andere een zak met een spartelend kind erin. Pappie was een paar keer met haar teruggegaan, in de namiddagschemer, om op hem te wachten, ze hadden met hun winterjassen hoog gesloten en met sjaals om hun hals gewikkeld lang op het bankje gezeten. Net zolang tot het helemaal donker was. Maar de kerstman had zich niet meer vertoond. Bijna op diezelfde plek in het Haagse Bos had zij een paar maanden later wel de paashaas gezien, een deftige lichtbruine verschijning met een mand vol geverfde eieren op de rug. Zij had het zich door niemand uit het hoofd laten praten.

Nog later, jaren later, was het Haagse Bos volgestroomd met kronkelende, bleke figuren, die over de grond krioelden en op elkaar kropen als maden en die soms kraaiden en dan weer hijgden, die met elkaar had-

den geworsteld en elkaar hadden gepijnigd, zo leek het wel, maar die daarbij grootse juichkreten ten hemel hadden gezonden.

Deze taferelen had ze nooit zelf kunnen verzinnen, maar ze had er ook nooit aan iemand iets over verteld.

De deur van de vestibule zette ze vast, dan begreep de postbode wel dat hij kon doorlopen. Het pakket droeg ze naar de keuken, ze liet het bijna uit haar handen vallen omdat er alweer werd gebeld, maar meteen daarop klonk zijn bronzen stem door de gang: 'Niet schrikken, mevrouwtje, ik ben het, helaas met slecht nieuws.'

Slecht nieuws? Ze voelde zich hol worden, slecht nieuws kon ze absoluut niet verdragen, ze moesten het maar verpakken in mooie woorden, wegvijlen, bijpunten, ze lieten het wat haar betreft maar helemaal achterwege. Als je de wereld, de mensheid en al het reilen en zeilen op de keper beschouwde, bestond er uitsluitend slecht nieuws, men kon het evengoed geheel buiten beschouwing laten.

'Dromelot?' De postbode wuifde zijn hand even op en neer voor haar ogen.

Dora vermande zich en vroeg of hij koffie wilde of thee.

'Had ik zonet iets over soep horen verluiden?'

'O ja, soep heb ik ook, broccolisoepp.' Ze opende de diepvrieskast en ratelde ondertussen door over broccoli, dat merkwaardigerwijs altijd zo goedkoop was in de winter. 'Volgens mij is het een Italiaanse groente en ik weet hoe warm het daar kan zijn nog in december ook.'

‘Is het een kerstpakket?’ Hij duidde er met zijn kin naar. Voor zij kon antwoorden, ging hij verder en al pratend legde hij plechtig zijn hand op het nog niet uitgepakte pakket. Al pratend streekte hij het en gaf er geruststellende klopjes op. ‘Het komt wel goed, het komt wel goed.’

Dora hoopte dat ze intussen de goede diepvriesdoos te pakken had. Ze was vergeten de broccolisoepletiketteren, ze vergat altijd de levensmiddelen die ze in de diepvries deed te etiketteren en ze werd voor de zoveelste keer weer onredelijk kwaad op Vivienne, die dat van tijd tot tijd heel nauwkeurig voor haar deed. Waar bemoeide Vivienne zich mee? En als ze zich er dan toch mee bemoeide, waarom was ze het dan deze keer vergeten? Ze was dit weekeinde nota bene nog thuis geweest. Was dit een test van haar om uit te vinden of Dora nog wel opmerkte wat er om haar heen gebeurde? Dacht ze soms dat haar moeder aan het dementeren was?

‘Nee mama, dat denk ik niet! Je drinkt gewoon te veel, dat is alles.’ Vivienne voorzag de ingevroren spullen van etiketten, waarop ze niet alleen de aard van het voedsel en de dag van invriezen maar ook de uiterste houdbaarheidsdatum schreef. Hoe kwam slordige Dora aan zo’n dochter, die zo zorgzaam was en zo precies? In plaats van voortdurend te mopperen en te katten moest ze het lieve kind loven en prijzen.

‘Traantjes?’ De postbode kwam, in een waas, met zijn dikke jas in zijn armen en de bivakmuts in de hand, naar haar toe gewandeld, hij had halflang krullend haar, grij-

zend aan de slapen. 'Zo belangrijk is zo'n pakje nou ook weer niet, want heus mensje-lief, geloof me, bij ons raakt nooit niets weg. Ik bedoel natuurlijk niet bij ons, ik bedoel bij PTT-post. PTT-post vergoedt bovendien ruimschoots alles wat ze heb zoekgemaakt.'

'Heeft,' fluisterde Dora. Hij scheen het niet te horen en bleef vaderlijk op haar inpraten. Dora week terug en sloeg haar ogen neer, waardoor ze zag hoe, terwijl hij zijn jas op een stoel legde, er een goudkleurig schitterend pakje uit gleed en op de grond belandde.

'Kijk daar eens,' mompelde ze met verstikte stem.

'Kip ik heb je. Pak hem beet!' De postbode bukte zich, kwam hoogrood naar boven en overhandigde Dora het pakje. 'Als dat geen dubbele en dwarse verrassing is, weet ik het ook niet meer.'

Dora zwoer, even later, bij zichzelf dat ze zich dit allemaal van seconde tot seconde haarscherp kon herinneren. Ze zou het tot in elk detail kunnen beschrijven. Onder ede bovendien, indien ooit nodig.

Hoe zou ze het vertellen aan Nils?

Ik had geen druppel gedronken, maar die arme man zag eruit of hij dringend aan een hartversterking toe was. Toen heb ik ook maar een opkikkertje genomen, om hem gezelschap te houden.

'Nee, nu niet gelijk gaan uitpakken.' De postbode nam haar het pakje weer af en ging tegen het andere, het grotere, aan staan alsof hij het wilde bewaken. 'Nu hebben we zo lang moeten reikhalzen, nu houden we het nog maar eventjes vol tot we de soep op tafel hebben.'